

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 5.

Lund Maj

1844.

I. Original-Afhandlingar.

1. *Anteckningar öfver vårens utveckling åren 1842 och 1843; ordnade af Utgifvaren.*

Till följe af de dels i denna tidsskrift dels enskildt gjorda upmaningar har jag haft fägnaden från flera håll mottaga mer eller mindre fullständiga anteckningar öfver vårens utveckling under åren 1842 och 1843. Dessa har jag här sammanställt och sökt bringa i den både mest kompendiösa och för jemnförelser anställande mest beqväma form, neml. den tabellariska. Såsom en inledning torde böra förutsändas redogörelse för de materialier jag haft att begagna vid upgörandet af dessa tabeller, äfvensom för det sätt, hvarpå jag vid deras ordnande gått tillväga.

Följande anteckningar hafva varit tillgängliga:

1. För vårarne åren 1842 och 1843 i *Lund* (omkr. $55^{\circ}42'$ nordl. lat. och $30^{\circ}50'$ östl. long. från Ferro). — Att dessa anteckningar, gjorda af Studeranden Ludvig Borgström, icke äro utförligare, måste hufvudsakligen tillskrifvas den omständigheten, att närmaste skog eller lund är $\frac{3}{4}$ mil aflägsen, hvarigenom alla observationer å skogsvexter och träd mycket försvåras, hvartill kommer att största delen af jorden närmast staden är uptagen till åker. — Sjelf har jag dels genom en länge fortvarande sjuklighet, dels genom tjensteåligganden varit hindrad från att anställa några sammanhängande hithörande observationer.

2. Iakttagelser anställda år 1843 vid södra stranden af *Ringsjön* i Bosjöklösters, Gudmundtorps och Lyby soknar i Skåne (ungefär $55^{\circ}50'$ n. lat. och $31^{\circ}12'$ östl. long.). — Denna trakt är skogbevext; boken det herskande trädslaget; berg sak-

nas, men den underliggande öfvergångsformationen framträder på åtskilliga ställen i dagen. — Anteckningarne, hvilka äro mycket fullständiga från årets början till slutet af Juni, äro gjorda och meddelade af Studeranden N. Strömborg.

3. Iakttagelser år 1842 i *Sotenäs härad* beläget i Bohuslän vid Nordsjön af hvilken det på tre sidor omgifves (omkr. $58^{\circ}24'$ n. lat. och 29° östl. long.). — Likasom öfriga kuststräckan af Bohuslän är äfven denna trakt ganska bergig. — De utmärkt fullständiga anteckningarne gå från årets början till Juli månads slut och äro äfvenledes gjorda och meddelade af Stud. N. Strömborg.

4. Vårens utveckling år 1842 i trakten af *Häreholm* i Rännelanda sockn af Högsätters pastorat i sydvästra hörnet af Dalsland på gränsen till Bohuslän nästan lika långt (ungefär 3 mil fågelvägen) från Venern och Nordsjön (omkr. $58^{\circ}43'$ n. lat. och $29^{\circ}56'$ östl. long.). — "Trakten är mindre slät än bergig, dock endast af lägre och föga utsträckta kullar, tillräckligt försedd med vatten samt passande för åkerbruk och isynnerhet boskapsskötsel. Från den egentliga släta delen af Dalsland skiljes den genom Kroppefjäll*) och Stigsfjäll, som är en fortsättning af det förra; från Bohuslän genom åtskilliga mindre berg. Häresjön utgör betydligaste vattnet i nejden (största bredden $\frac{1}{4}$ och största längden $\frac{1}{2}$ mil). — Trakten är i botaniskt hänseende föga eller intet undersökt och tyckes litet gifvande; vegetationen torde närmast öfverensstämma med Norra Dalslands." — Anteckningarne, som äro ganska fullständiga, äro gjorda af Stud. N. G. Clarholm och jemte de 4 följande meddelade genom Stud. L. Borgström.

5. Vårens framskridande 1843 kring *Henriksholm* i Änimssockns sockn i Dalsland, vid den långa sjön Änimmen omkring $\frac{3}{4}$

*) Det torde böra anmärkas, att med "fjäll" i dessa trakter ej menas sådana mot eller öfver trädgränsen nående höga berg och bergssträckningar, som vanligen betecknas med detta namn, utan i allmänhet alla mera sammanhängande bergsträckor.

mil väster från Venern (ungef. $58^{\circ}53'45''$ n. lat. och $30^{\circ}16'$ östl. long.) — Anteckningarna äro gjorda af Stud. Joh. Zegolsson.

6. Vårens utveckling år 1842 kring *Boda* beläget vid Bodaelvans utlopp i sjön Öfra Fryken i Lysviks sockn i vestliga Vermland (omkr. $60^{\circ}4'30''$ n. lat. och $30^{\circ}56'$ östl. long.). — Anteckningarna äro gjorda af Stud. Er. Almlöf och uptaga en del vårvesters blomningstid och några träds löfsprickning, men ingenting som kan hänföras under rubriken 'diverse observationer.'

7. Vårens utveckling år 1842 kring *Karlstad* i Vermland vid den stora Klarelvans utlopp i Venern (ungef. $59^{\circ}23'$ n. lat. och $31^{\circ}3'$ ö. long.). — Anteckningarna, som äro fullständigare än nästföregående och näst följande, äro gjorda af Stud. N. O. Sillén. (Med dessa böra jemnföras de från samma ställe för år 1840 af Hr L. Borgström meddelade, hvilka äro införda i Botan. Not. för 1841 nr 4 sid. 71 följ.).

8. Anteckningar för år 1842 öfver vårens utveckling i *Karlskoga sockn* i östra delen af Vermland på gränsen till Nerike (omkr. $59^{\circ}20'$ n. lat. och $32^{\circ}3'$ ö. long.). — De äro gjorda af S. M. Adjunkterna A. Hvass och J. J. Stave, samt omfatta ett mindre antal vexters blomningstid och träds löfsprickning, men uptaga åtskilliga andra observationer.

9. Vårens utveckling åren 1842 och 1843 kring *Strengnäs* i Södermanland vid Mälaren (ungef. $59^{\circ}22'44''$ n. lat. och $31^{\circ}49'$ ö. long.). — Härifrån hafva anteckningar för 1842 benäget meddelats både af Herr H. Hofberg och v. Lektorn Mag. N. P. Ringstrand och för 1843 af denne sistnämnde.

10. Anteckningar under 1842 och 1843 för *Norrtelje* vid en vik af Östersjön i den del af Upland som benämnas Roslagen (omkr. $59^{\circ}45'57''$ n. lat. och $36^{\circ}11'15''$ ö. long.). — De äro gjorda och meddelade af Herr N. E. Forssell. — Rörande traktens naturbeskaffenhet hänvises till en i Bot. Not. nr 3 för detta år införd afhandling af samme Författare.

11. Anteckningar öfver vårvesters blomning år 1842 kring *Stockholm* ($59^{\circ}20'33''$ n. lat. och $35^{\circ}43'19''$ ö. long.). — Dessa, som äro gjorda af Stud. Joh. Andersson, uptaga ej trädens

löfsprickning ej heller några 'diverse observationer.' — Härmed böra jemnföras de i Prof. Wikströms Stockholms flora samlade anteckningar.

12. Slutligen har jag genom Prof. Fries' benägna försorg erhållit ganska fullständiga observationer öfver löfsprickningen år 1842 kring *Upsala* (omkr. $59^{\circ}12'$ n. lat. och $35^{\circ}14'$ ö. long.). — De äro anställda af Stud. Lindblad, som äfven för några träd och buskar antecknat blomningstiden; men som afseende ej är fästadt på andra vexter, har jag allenast i fråga om löfsprickningen begagnat de meddelade upgifterna.

I bifogade tabeller har jag i särskilda kolumner uptagit de ur dessa materialier hämtade upgifter i den ordning de nu blifvit af mig upräknade, så att den öfver hvarje kolumn stående siffra härtill hänvisar. — Bokstafven *A* utmärker att observationerna äro anställda år 1842, *B* 1843. — Det i kolumnen stående öfra siffertalet utmärker dagen, det undra månaden. I de fall, då det i upgifterna är särskildt anmärkt både när blomningen eller löfsprickningen började och när den kunde anses för allmän, har jag äfven uptagit detta; så t. ex. betecknar $2\frac{3}{4}$ — $\frac{9}{4}$ att den motstående arten visade de första blommorna d. 23 Mars och var i allmän blomning d. 9 April, o. s. v. Om alla observatörer ville, så vidt ske kunde, anteckna dessa båda stadier, skulle upgifterna derigenom vinna mycket både i noggranhet och intresse; i fråga om löfsprickningen borde helst trenne stadier iakttagas och antecknas, nemligen: 1: då bladen börja utveckla sig eller uttränga ur knopparne; 2: då de första fullt utvecklade bladen visa sig, då äfven i allmänhet de öfrige äro åtminstone halfbildade; 3: då alla bladen äro fullt utvecklade och således trädet eller busken full-löfvad. Detta är i allmänhet iakttagit i de af Herr Borgström och Strömborg meddelade anteckningar, hvaraf jag dock i tabellen blott uptagit första och sista stadium. — Åtminstone är det af högsta vikt, så väl i fråga om blomning som löfsprickning, att upgifva det utvecklingsstadium, hvori arten var stadd då observationen gjordes. Underlåtandet häraf i en del af de vid upgörandet

af dessa tabeller af mig begagnade upgifter har förorsakat, att man vid jemnförelsen dem imellan särdeles i fråga om blomningen finner åtskilliga anomalier, hvilka dock i de flesta fall torde vara mera skenbara än verkliga och skulle försvunnit om observatörerna anmärkt huruvida den utsatta dagen var den, då arten först anträffades blommande eller då blommorna voro mera allmänt utvecklade. Jag bör med hänseende härtill nämna, att de af Herr Strömborg meddelade upgifter (kolumn. 2 och 3) i de fall, då allenast en dato är uptagen, i allmänhet angifva den dag, då den motstående arten *började* blomutvecklingen och således de första blommorna anträffades utslagna. — Till ju flera arter hithörande observationer utsträckas, desto bättre är det, emedan så mycket flera jemnförelse-punkter derigenom erbjuda sig. Jag bör med anledning häraf anmärka, att i flera bland de begagnade upgifterna voro antecknade observationer öfver vida flera arters blomning än i tabellerna äro upförda; i dessa har jag nemligen hufvudsakligen fäst mig vid sådana, som på flera ställen voro observerade.

De båda år, under hvilka nu ifrågavarande observationer äro anställda, äro icke lämpliga att derifrån draga några allmänna resultat, enär våren 1842 var ovanligt tidig och mild, 1843 deremot ovanligt sen och kall; men det är af vigt att hafva äfven sådana ytterligheter observerade.

Slutligen får jag upmana alla, som intressera sig för detta ingalunda ovigtiga ämne, att anställa och fortsätta hithörande observationer, samt anteckna allt, som kan bidra att meddela kännedom och en fullständig öfversigt af vårens och årstidernas utveckling i de särskilda trakterna. — De hvilka möjligtvis för de förflutna åren hafva dylika anteckningar utan att hafva meddelat dem, anmodas att till mig insända desamma för att vid tillfälle publiceras, äfvensom att framdeles meddela dem, som anställas innevarande år, hvilket äfven, åtminstone här i Skåne, utmärker sig för sin sena vår.

I: *Blomningen* och II: *Löfsprickningen* äro på åtföljande tabeller uptagna.

III. *Diverse observationer.**Lund 1812.*

Redan i början af Februari hördes *Lärkan*. *Vipan* (*Vannell. cristatus*) hade lagt ägg d. 4 April. *Papilio Urticæ* var framme den 7, men försvann åter under sedan inträffade kalla dagar; återsyntes d. 18 då äfven *Tordyfeeln* (*Scarab. stercorarius*) visade sig; *Papilio Brassicæ* anmärktes d. 24. Någon snö föll d. 15 och nattfrost egde rum den 26 April. — *Svalan* (*Hirundo rustica*) sågs d. 1 Maj; *Papilio Aurora* d. 15; ett rikt regn föll den 7, som kraftigt inverkade på löfsprickningen. *Näktergalen* (*Sylvia Philomela*) sjöng i Resten den 12 Maj första gången detta år.

Lund 1813.

De varma dagarne i början af Febr. framlockade blommorna hos *Blåsippan* (*Anem. hepat.*) i botaniska trädgården d. 3 Febr. och hanhängen hos *Hasseln* (*Coryl. Avell.*) d. 4; men glädjen var af föga varaktighet, emedan en skarp vinter inträffade, som något mildrades i medio af Mars, då *Snösippan* (*Galanthus nivalis*) blommade d. 15, men köld inträffade åter med östanvinden. Under första hälften af April var väderleken högst ostadig med regn stundtals. Först från månskiftet d. 14 kan vårens början räknas. D. 17 visade sig *Papilio Urticæ*, men kölden skrämde snart åter bort den, så att den först från d. 10 Maj blef allmän. Den 3 Maj hördes *Göken* (*Cuculus canorus*) första gången och d. 5 syntes den första *Svalan*; *Papilio Aurora* anmärktes d. 15. — Under hela tiden herrskade en kall torr östanvind med nattfrost; endast d. 12 föll något regn; d. 26 gick vinden till vestlig och medförde genast regn och varma; med Juni månads ingång kunde sommaren sägas hafva börjat, hvilken blef alltjemnt utmärkt herrlig. — *Rågen* (*Secale cereale*) gick i ax d. 23 Maj och blommade omkring d. 17 Juni. — Den 26 Sept. inträffade skarp köld och d. 28 föll mycken snö, och härifrån kan man räkna efterhöstens början. — Med det regn- och storm-fulla månskifte, som ingick d. 23 Okt., kan löf-fällningen anses hafva tagit sin början. Den 30 var *Oxeln*

(*Sorbus scandica*), som är det träd, hvilket här först faller löfven, alldeles aflöfvad och de flesta öfriga träd hade bladen gula; endast *Asken* (*Frax. excels.*) och *Populus dilatata* hade dem ännu alldeles gröna, och denna sistnämnde stod grön ännu d. 6 Nov., då alla andra träd voro nakna från alla löf; först d. 27 Nov. var äfven denna alldeles aflöfvad.

Ringsjötrakten 1843.

Den sena och långsamma våren och dess väderlek alldeles sådan som kring Lund. — *Vipan*, *Gladan* (*Falco Milvus*), *Staren* (*Sturnus vulgaris*) voro synliga d. 19 Mars *Orren* spelade d. 20; *Storcken* (*Ciconia alba*) och *Bofuken* (*Fringilla coelebs*) syntes d. 26 Mars. *Hägern* (*Ardea cinerea*), Beckasiner, Dufvan, m. fl. omkring d. 1 April; denna dag bröt Ringsjön opp; d. 13 föll quartersdjup snö, men d. 15 var snön för det mesta försvunnen. — Björk, lind och alm börja "laka" d. 16. *Vildgässen* (*Anser ciner.*) ankomna d. 20 April. — *Igelkotten* är framkommen d. 3 Maj; *Göken* började gala d. 6; *Svalan* syntes den 9; *Näktergalen* sjöng d. 11; *Ängknarren* (*Gallinula Crex*) hördes d. 19 Maj. — Ringsjön "blommar" d. 15 Juni. *Vinterrågen* börjar blomma d. 18. De flesta träd voro vid Midsommarstiden fullöfvade. — Första frostnatten på hösten inträffade mellan den 25 och 26 Sept.

Sotenäs härad 1842.

Vintern ovanligt blid, omskiftande af mest regn, någon snö och frost; *Bellis perennis* odlad på lugna ställen blommade hela vintern; *Lonicera Periclymenum* hade här och der i bergsklyftor utslagna löf från årets början, men de afröso under starkare nattfroster. *Lärkan* hördes sjunga i slutet af Februari. *Kråkan* (*Corvus Cornix*) ankom d. 11 Mars. Kälen var i allmänhet gången ur jorden d. 17; *Skogsdufvan* (*Columba Oenas*) var synlig d. 28 Mars; *Scarab. stercorar.* d. 17 April, *Motacilla alba* d. 26, *Majbaggen* och flera *Chrysomelæ* d. 27. Natten mellan d. 15—16 April temligen stark frost (sednare på våren är ingen i anteckningarne anmärkt, utom nätterna till d.

20 och 21 Juni, då säden på sanko och kalla ställen skadades). — *Göken* hade d. 15 Maj börjat gala; *Nattskärnan* (*Caprimulgus europ.*) var synlig d. 16; *Svalan* syntes och *Ängsknarren* hördes d. 22 Maj; Vinterrågen började blomma d. 5 Juni.

Häreholm 1842.

Vintern mild eller nästan ingen; våren ovanligt tidig och vacker; väderleken i Mars liknade den i April, och i April den i Maj under vanliga år; med undantag af de 3 första dagarne var April utmärkt vacker, dock under första hälften med kyliga nätter. — Våranden börjades allmänt d. 18 April och var nästan öfver allt slutad före d. 1 Maj, hvilket i denna ort är mycket ovanligt. — Den första *Lärkan* observerades d. 2 Mars; *Göken* hördes d. 16 Maj; *Bracens* lektid inträffade d. 26 Maj; *Grågässen* observerades d. 24 April; *Svalorna* d. 29 Maj.

Henriksholm 1843.

Sednare hälften af Februari och början af Mars var vädret för det mesta klart och vackert under en fortvarande köld, som om nätterna egde rum hela Mars, oaktadt, särdeles under medlet af månaden, dagarne voro klara och ganska milda. April var i allmänhet kall med en eller annan mild dag och stundom regn. Samma karakter hade Maj och ännu den 2 Juni inträffade nattfrost. — Den 12 Mars syntes den första *Lärkan*; d. 21 var denna fågel mera allmän; *Sturar* skjötes den 19; *Trasten* visade sig d. 29 Mars. — *Gladan* och *Ånder* observerades $\frac{3}{4}$ mil sydligare vid Venern d. 4 April. *Källosningen* började d. 12 och var i allmänhet slutad d. 26. *Südesürtan* (*Motacilla alba*) syntes d. 13 och *Fjärilar* d. 14 vid middagstiden; *Myggor* d. 21; *Tordylflur* d. 28; *Lommen* d. 29 April, hvilken dag sjön *Ånimen* bröt opp; d. 3 Maj var den alldeles fri från is. *Våranden* var allmänt börjad d. 1 Maj; och i allmänhet slutad d. 22; *Göken* hördes d. 13; *Svalor* syntes d. 23 sistnämnde månad.

Karlstad 1842.

Lärkan och *Tipulæ* voro redan framme de första dagarne

af Mars. Natten till d. 17 s. m. upbröt Klarälven; men tillfrös åter d. 21 och derpå följande kalla dagar, hvarest den dock de sista dagarne af månaden på allvar åter upbröt. Den första milda vårdag var d. 4 April, då *Anser segetum*, *Rana temporaria* och *Culices* m. fl. visade sig. Hammarösjön (en vik af Venern), hvilken redan d. 1 April var öppen på flera ställen, var d. 9 helt och hållet fri från is. *Papilio Urticæ* och *Brassicæ* syntes d. 10; *Lumbricus terrestris* d. 18; *Scarabæus stercorarius* och *vernalis* d. 22; *Turdus musicus* d. 23. — Natten till d. 28 April inföll sista nattfrosten under våren. — Klarälven började natten till d. 1 Maj svälla af Jen detta år förenade "vår- och Hägg-floden;" d. 12 började den åter falla. — Mogna *Smultron* plockades d. 29 Maj.

Karlskoga 1842.

Den 3 April började snön förtäras; d. 4 begynte Gäddfisken; då visade sig ock *Myggor*; d. 5 ankommo *Änder*. Den 6 och följande dagar bryta Möckeln och Linnsjön opp, men de betydliga vattendrag, som gå genom dessa sjöar, göra att de gå opp kanske tre veckor tidigare än annars skulle vara förhållandet. — *Svanen* ankom d. 9, *Grågässen* d. 12; *Südesärulan* syntes d. 16 och *Tranan* d. 18. — *Göken* hördes och *Svalan* ankom d. 10 Maj. — *Rågen* började skjuta ax den 21 Maj.

Strengnäs 1842.

Mälaren häromkring fri från is d. 3 Mars. *Bofinken* syntes d. 20, *Sångtrasten* d. 25 och *Südesärulan* de sista dagarne af nämnde månad. — *Grodor* visade sig d. 13 April och voro i full lek d. 21. — *Göken* hördes d. 7 Maj och d. 12 började *Rågaxen* visa sig. *Ängsknarren* hördes d. 18, *Svalan* syntes d. 21 Maj. — *Rågen* blommade den 5 Juni; *Hveteax* framkommo d. 12, *Bien* svärmade d. 9 och *Smultron* voro mogna d. 11 Juni. — Några hithörande observationer för 1843 äro ej från Strengnästrakten meddelade.

Norrtelje 1842.

Våren mycket tidig; snön borta och kälén ur jorden re-

dan d. 20 April; väderleken derefter under flera veckor vacker och varm. *Lärkan* hördes d. 30 Mars; *Papilio Urticæ* framme d. 1 April. Norrteljeviken och insjöarne isfria d. 20; *Grodorna* lekte d. 22 och *Ormar* (Colubri) voro framme d. 20 April. Snö föll sednast på våren d. 18 nämnde månad. — Kryddgårdarne planterades d. 3 Maj; *Tordyfveln* visade sig d. 1; rågen var i ax d. 18 Maj. — *Smultron* voro mogna d. 26 Juni. — Höslåttern börjades d. 4 Juli; Rågskörden d. 4 Augusti. — Första frostnatten på hösten inföll d. 25 Sept.; bäckar och insjöar voro tillfrusna den 28 s. m. — Första snön föll d. 4 Oktober. — Löfven hos Asp, Hägg, Björk, Lönn, Ek, Rönn m. fl. gula och till en del affallna d. 10 och dessa träd helt och hållet aflöfvade d. 20 sistnämnde månad.

Norrtelje 1813.

Våren ovanligt sen; snön var visserligen borta omkring d. 25 April och några vackra dagar i slutet af denna månad framlockade äfven en och annan af vårens förstlingar; men från slutet af April till sista dagarne af Maj blåste beständigt nordlig vind, som nästan under hela Maj nedtvingade temperaturen under $+ 10^{\circ}$ C. Dertill kom att regn icke föll förrän 29 Maj, sedan under mera än en månad varit ständig blåst och torra. Vegetationen förblef till följe häraf under hela Maj nästan på en och samma punkt. Trädens frondescentia, som vanligen plägar försiggå i början af Maj, skedde nu först framt Juni. På många år har ingen i denna trakt sett Aspen sakna löf d. 12 Juni. Ängarne hade den 24 Maj samma utseende som annars d. 24 April. — *Lärkan* hördes d. 25 och *Papilio Urticæ* syntes framme den 26 Mars. — *Südesärtan* var synlig d. 15, *Grodorna* lekte den 26 April. — *Höfn* såddes d. 1 Maj, *kornet* d. 4, kryddgårdarne planterades d. 18; denna dag hördes *Göken* och visade sig *Tordyfveln*; *Svalan* syntes d. 20 och sista snön föll d. 13 Maj. — *Rågen* gick i ax d. 6 Juni. — *Smultron* voro mogna d. 10 Juli; höslåttern börjades d. 20 s. m. — Rågskörden begyntes d. 14 Aug. — Krusbär voro mogna d. 12, Vinbär och Hallon d. 11, Körsbär d. 26 Augusti. Äpp-

len d. 4 Sept.; första frostnatt inträffade d. 11 nämnde månad.
 — Första snön föll d. 10 och bäckar och insjöar voro tillfrusna den 15 Nov. — Löfven på de flesta träd voro gula och till en del fällda d. 26 Okt. och totalt affallna den 2 November.

2. *Underrättelse om Botaniska resor i Skandinavien 1843; meddelade af E. Fries. (Se Bot. Not. 1844 nr 4).*

III. Herr Magister W. A. Wall har vänskapfullt meddelat mig en fullständigare uppgift öfver sina forskningar rörande vegetationen i Westmanland. Då denna provins i sistnämnde afseende hör till de minst bekanta hoppas vi att ett sammandrag deraf skall med nöje emottagas af denna tidsskrifts läsare:

— — Jemnför man särskilda delar af Westmanland såsom Westeråstrakten och Westmanlands bergslag, så finner man vegetationen i den förra rikare och mera omvexlande, i den sednare mera enformig, om än anblicken deraf är skönare. Endast Skinskatteber har en större omvexling och artrikedom. Det synes som den jernbemängda grunden icke skulle vara gynnande för Floras skatter, och att der rikedomens blifvit nedlagd i klippan, fältens aftager. Nora och Lindes bergslagor, som räknas till Örebro län, tillhöra så väl genom folkets lynne som i vegetativa förhållanden Westmanland. Landet är skönt omvexlande med berg och sjöar, barr- och löf-skog, samt odlade dalar. Här så väl som på Westmanlands slättbygd äro *Campanula patula*, *Trifolium spadiceum* och *Potentilla norvegica* allmänna. *Aquilegia vulgaris* förekommer både i Nora och Lindes bergslag, äfvensom *Trollius* ej är sällsynt i dalarne; för öfrigt förtjena anmärkas *Achillea Ptarmica*, *Carduus heterophyllus*, *Carex elongata*, *pauciflora*, *Scirpus caespitosus*; *Betula nana* förekommer på de stora myrornes, *Alnus incana* är allmän. *Stellaria longifolia* är mycket allmän i de fuktiga skogarne (ej sedd i Vesteråstrakten); *Campanula Cervicaria* träffas i Lindes S:n, *Silene rupestris* vid Brudäng i Nora S:n. *Monotropa* och *Linnaea* äro mycket allmänna i barrskogarne; *Circaea*

alpina vid Grufvorne, *Lobelia* och *Myrica* vid sjöstränderne. Man kan kalla dessa trakters vegetation en rent svensk. Uppgiften om *Lonicera coerulea* förekommande i Nora Bergslag är jag af egen erfarenhet ej i tillfälle att bestyrka. Ramsbergs bergslags vegetation är i det närmaste lika; i Skinskatteberg åter förekomma *Pulsatilla vernalis* (Riddarhyttan), *Sempervivum tectorum*, *Melampyrum arvense*, *Juncus stygius*, *Carex microstachia*, *loliacea*, *montana*, *globularis* (Näset), *Schoenus fuscus*, *Convolvulus sepium*, *Campanula Cervicaria*, *Geranium bohemicum*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Silene rupestris*, *Papaver Argemone*, *Euphorbia Esula*, *Orchis sambucina*, *Malaxis paludosa* (Damsjön), *Cardamine amara*, *Salix hastata*, *Dicranum alpestre*, *Jungermannia undulata*. Vid Köping förekommer *Lepigonum medium* och i granskapet *Stellaria nemorum*. Från Flackebo S:n är upgifven *Dianthus superbus* (?). Kring Vesterås träffas *Veronica hederifolia* (Emaus), *Glyceria distans*, *Avena elatior*, *Asperula odorata*, *Echium vulgare* (Engsö m. fl. stället), *Lithospermum officinale* (Ridön), *Convolvulus sepium* (Jätsbergsviken m. fl. st.), *Campanula latifolia* (Gångsholmen m. fl. st.), *Viola epipsila* (Viksäng), *Impatiens noli tangere* (Björnö, Lindö), *Convallaria multiflora* (på flera öar), *Allium scorodoprasum* (Fullerön), *Ornithogatum nutans* (ders. st.), *Narcissus poeticus* vexer förvildad på flera öar, Tidön, Lindön och vid Emaus; *Lilium bulbiferum* är särdeles ymnig på Björnön. *Polygonum minus* finnes vid vägen till Nyqvarn och *P. Bistorta* i Stallbagen vid Vesterås (vextställets natur skulle kunna gifva anledning till den förmodan att den ej vore förvildad, ty den vexer i busksnår, der intet spår till kultur i närheten finnes). *Elatine triandra* fanns sistlidne sommar på en uplandning af Svartön helt nära Vesterås blandad med *E. Hydropiper*; båda på det torra och med öppna blommor. *Pyrola umbellata* bakom Nordaby. *Anemone Ranunculoides* på vestra Hästholmen. *Mentha gentilis* endast i trädgårdar förvildad; *Scutellaria hastifolia* allmän vid Johannisberg och på Hästholmarne. *Dracocephalum Rhuysschiana* vid Johannisbergs storäng, förut funnen af Dr. Hall. *Me-*

Lampyrum nemorosum här sällsynt, endast sedd vid Gångholmarne och i Kongsåra. *Cardamine hirsuta* i Slottshagen efter Dr: Hall. *Erysimum hieracifolium* på ön Skarplingen m. fl. öar i Mälaren. *Arabis thaliana lyrata* vid Viksäng. *Dentaria bulbifera* på Mäläröarne o. fl. st. *Geranium pratense* vid Johannesberg o. fl. st. *Geran. lucidum* på Kalfholmen nära Engsön. *Malva Alcea* flerstädes, troligen förvildad. *Lathyrus silvestris* på ön Skarplingen. *Melilotus vulgaris* vid Vesterås och *M. arvensis* *) vid Nordanby. *Trifolium fragiferum* vid Viksäng, Stallhagen; *Tussilago Petasites* vid Barkarö Kommuni-
 nisters-boställe, jemte *Inula Helenium*; *Carduus heterophyllus* endast vid Bolandet. *Senecio viscosus* vid Råmnäs. *Chrysanthemum segetum* sågs inom Vesterås stad 1842. *Achillea Ptarmica* här sällsyntare än i Bergslagen, endast funnen vid Kärbo. *Coeloglossum viride* vid Bolandet, *Neottia repens* i skogen bakom Nordanby, *Orchis sambucina* på Kalfholmen vid Engsö. *Listera cordata* vid Malma, *Corallorhiza innata* vid Balund, Malma, *Carex montana* ymnig, *Bryonia alba* Vesterås, *Viscum album* vid Gångholmarne. *Humulus Lupulus* på flera öar i Mälaren, *Mercurialis perennis* särdeles ymnig på Tullerön, äfven närmare staden; *Atriplex hastata* Vesterås, *Botrychium Matricarioides* vid Frosvi i Romfertuna sn, *Buxbaumia aphylla* Vesterås, Hall, *Phascum curvicolium*, *Marchantia conica* vid Emaus, *Hypnum dimorphum* vid Djäkneberget. Utom dess efter Dr: Hall *Malva silvestris* och *Lavatera thuringiaca* på den mera aflägsna Agarön, *Stellaria Holostea* vid Hubbo, *Gypsophila muralis* vid Trumslagare-torpet. *Euphorbia exigua* skall hafva blifvit funnen i Kärbo vid Springsta. — Som öfver hela Vestmanland utbredda kan man anse *Campanula patula*, *Trifolium spadiceum* och *Potentilla norvegica*.

*) Denna, som förekommer spridd, men sparsamt jemte *Alopecurus agrestis* öfver de flesta provinser till Upland (1843 vid Säfva Gästgifvaregård), synas båda i mellersta Sverge införde med utländskt klöfverfrö.

II. Hvarjehanda.

1. Magister Nylander, hvilken såsom ensam sökande till Botaniska Adjunktoren vid Helsingfors' Universitet förmodas erhålla denna plats, ämnar i år företaga en tredje resa till Ryska och Norrska Lappmarken, hvarefter han har för afsigt att utgifva en Flora Lapponica efter Lapplands naturliga gränser.

2. Botanices Demonstratorn Wirsén i Helsingfors har börjat att i disputationer utgifva en *Prodromus Floræ Fennicæ* efter sexualsystemet. Karakteristiskt är att denna uptager äfven Norrska Finmarken såsom naturligare tillhörande Finland. — I allmänhet synes vid Finska Universitetet ett nytt lif vaknat för Botanikens studium, hvilket der erhållit flera yngre idkare.

3. Enligt underrättelser från Studeranden Nyman, dateerade Messina d. 24 Febr., hade dess resa från Käsö den 3 Januari gått lyckligt, så att han den 2 Febr. vid solens nedgång anlände till Malta. Vistandet derstädes till d. 15 Febr. användes till dagliga exkursioner i sällskap med en Dr Delicato; han förtjustes härunder af södrens herrliga vårvegetation. — Från Messina, der inga botaniska utflygter ännu blifvit företagna, kunde han således ej meddela några botaniska underrättelser.

4. Docenten Kamphöven er är återkommen till Köpenhamn från sin resa till södra Europa. Hans helsotillstånd är mycket förbättradt.

5. Docent Liebmann lärer nu vara sysslosatt med beskrifvandet af de nya Palmer och Cycadeer han under sin resa i Mexiko uptäckt, och öfver hvilka han tänker publicera ett verk.

6. Det arbete, hvarmed Doc. Drejer var sysslosatt då döden öfverraskade honom, utkommer ofördöjeligen på Videnkabernes Selskabs bekostnad; de flesta plancherne äro graveerade och tryckningen nära afslutad. Arbetets titel blifver: *Symbolæ Caricologicæ ad synonymiam Caricum extricandam stabilendamque et affinitates naturales eruendas.*

7. Bland de gymnasier i Sverge, der Botaniken med största ifver drivves, intager säkerligen det i Strengnäs främsta rummet. Enligt upgift från dervarande Läraren i Naturvetenskaperna Magr N. P. Ringstrand, skall hvarje Gymnasist vid ankomsten hvarje hösttermin medhafva minst 50 under sommaren insamlade vextarter, men vanligen medföras vida flera, emedan en täflan upstår och den ene vill öfverträffa den andre. Dessa vextsamlingar granskas under vintern af Läraren, hvilken åt den eller dem, som aflemnad de fleste eller sällsyntare, tilldelar premier bestående af vexter från andra delar af fäderneslandet. — Summan af arter uti de af Gymnasisterna sålunda aflemnade samlingar utgjorde sammanräknade: år 1841: 3136; år 1842: 4422 och år 1843: 5487. — Det skulle vara i många hänseenden gagnande om botaniken vid Rikets öfriga Gymnasier bedrefves med samma ifver. Intressant vore det, om lärarne i detta ämne ville meddela underrättelser om botanikens studium vid de läroverk der de äro anställda.

8. Bland intressanta och för Södermanland nya vexter, som under förra årets sommar der upläcktes, upgifver Magr. Ringstrand följande: *Salix Donniana*, *S. holosericea*, *S. plicata*, *Sal. nigricans* var. med mycket stora, breda och på båda sidor ensfärgade blad, *Zannichellia polycarpa*, *Avena flavescens*, *Brachypodium pinnatum*; *Triglochin maritimum* i mängd i Thorshälla trakten. Södermanlands flora räknar nu något öfver 800 arter.

9. Vid Naturforskarnes sammanträde i Stockholm 1842 förevisades i Botaniska sektionen ett dyrbart gammalt herbarium, som befanns hafva tillhört framlidne Domprostén O. Celsius. Rörande detta herbariets tillkomst och öden har Prof. Fries meddelat följande uplysningar, hämtade ur det i Kongl. Vetenskaps Akad. 1758 öfver O. Celsius hållna åminnelsetal sid. 14: "Celsius samlade allestädes ifrån Floras skatter, införde i sin trädgård, sammanlade i sina herbarier, hvaraf ett i fem tomer, som innefattar örterna i Upland, han hade nåden öfverlemua till Högstsalig Drottning Ulrika, som hedrade honom med en

stor-guldmedalj tillbaka och gaf det rum i sitt bibliotek på Ulriksdal. — — — — Det andra kom till Upsala Akademis bibliotek.*

10. Tionde fascikeln af *Herbarium normale* är färdig och distribuerad; vid requisitioner deraf bör alltid full liquid åtfölja. — Ännu har icke denne fascikel kommit Ref. tillhanda, ehuru den är på vägen; så snart den ankommer skall förteckning i denna tidsskrift meddelas öfver de deri lämnade arter, hvARBland äro många högst intressanta.

11. Enligt i allmänna tidningarne införd inbjudning från de för *Skandinaviska Naturforskare-sällskapetets möte i Kristiania 1844* utsedde Ordförander (Prof. Hansteen och Prof. Holst) och Sekreterare (Prof. Boeck) kommer detta sammanträde att taga sin början d. 12 Juli och fortfara i 6 dagar till och med d. 18, Söndagen oberäknad. De, som ämna deltaga i detta sammanträde, anmodas anmäla sig, helst inom medlet af Juni månad, hos Prof. Eschricht i Köpenhamn, eller Prof. A. Retzius i Stockholm, eller hos Sekreteraren Prof. Boeck i Kristiania, och dervid äfven upgifva, huruvida de önska att få logis för sig ombesörjdt. Uplysningsvis nämnes, att ångbåt afgår hvarje Tisdag från Köpenhamn och Onsdag från Göteborg till Kristiania dit den ankommer Torsdagen och åter afgår Lördagen. — De, som ämna hålla något föredrag, böra vid inskrifningen anmäla detta äfvensom upgifva det ämne, hvarom det kommer att handla. Likaledes anmodas enhver, som hållit ett sådant att före afresan från Kristiania aflemna ett sammandrag af detsamma för att införas i berättelsen om mötets afhandlingar, hvars tryckning man önskar strax efter mötets slut kunna påbörja.

12. Från Botaniska trädgårdens i Köpenhamn Bibliotek är utfärdad en tryckt förteckning på der befintliga duppletter af botaniska arbeten, hvilka säljas till bestämda i förteckningen uptagna priser. Härbland äro många klassiska och goda arbeten särdeles inom den äldre literaturen.